

Україна у фокусі

24–30 жовтня 2011 року

ЗМІСТ

I. Огляд політичних подій за тиждень.....	3
II. Аналітична довідка.....	5
<i>Міжнародна політика.</i>	
Резолюція Європейського парламенту: крик у пустелі?.....	5

I. Огляд політичних подій за тиждень

24
ЖОВТНЯ

Захист Юлії Тимошенко подав апеляцію на рішення Печерського суду Києва у газовій справі, згідно з яким вона позбавлена волі терміном на сім років. Про це повідомив адвокат экс-прем'єр-міністра Сергій Власенко. Нагадаємо, 11 жовтня суд визнав Юлію Тимошенко винною у перевищенні повноважень під час підготовки директив для газових переговорів з Росією 2009 року.

Генпрокуратура не має права поновлювати справу Юлії Тимошенко щодо ЄЕСУ. Про це заявив перший заступник голови партії «Батьківщина» Олександр Турчинов. За його словами, ця справа була закрита на спільному засіданні двох палат Верховного суду у повному складі. Олександр Турчинов наголосив, що реанімація старих справ є проявом страху та жагою помсти.

25
ЖОВТНЯ

Україна самостійно відмовилася від інтеграції в НАТО. Такий коментар на заяву представника Росії при Альянсі Дмитра Rogozina дав заступник помічника Генсекретаря Альянсу Джеймс Аппатурай. За словами Д. Rogozina, Україна і Грузія не стали членами НАТО через позицію Росії. Тим часом Аппатурай наголосив, що український уряд сам ухвалив рішення не домагатися вступу до НАТО. Водночас Аппатурай заявив, що як Україна, так і Грузія в майбутньому можуть стати членами НАТО, якщо країни цього захочуть і відповідатимуть загальноприйнятим для цього стандартам.

27
ЖОВТНЯ

Європарламент ухвалив резолюцію щодо України, зазначивши, що визнає прагнення України щодо членства в ЄС у разі дотримання принципів демократії. Зокрема, Європарламент рекомендував Єврокомісії зустрітися з Віктором Януковичем до грудневого саміту Україна-ЄС і відновити конструктивний діалог сторін. Європарламентарі, крім того, закликали українську владу забезпечити справедливий та прозорий процес в разі апеляції Юлії Тимошенко і надати можливість їй брати участь у політичному житті. У разі ігнорування цих пропозицій укладення угоди про асоціацію залишатиметься під сумнівом, йдеться в документі, в якому також висловлено занепокоєння справами проти інших колишніх урядовців.

У Партії регіонів вважають неприпустимою рекомендацію європарламентарів забезпечити демократичний розгляд справи Юлії Тимошенко в апеляційному суді. Про це заявила народний депутат Олена Бондаренко. За її словами, подібні поради носять винятково політичний характер.

МЗС України ухвалено в Страсбурзі резолюцію, яка засвідчує підтримку євроінтеграційного курсу країни, назвало успіхом для держави.

У партії «Батьківщина» резолюцію Європарламенту сприйняли як останнє попередження для Януковича і його режиму щодо відповідальності за той вибір, який вони повинні зробити – між європейською інтеграцією та ізоляцією.

28
жовтня

«Рішення Європарламенту – це рішення Європарламенту. Які настрої у парламенті – таке і рішення». Так передав своє враження від європейської резолюції Президент України Віктор Янукович. Він зазначив, що проблеми, на які вказує Європарламент, справді існують в Україні, але держава над ними працює.

Заборонити в'їзд до Євросоюзу українським чиновникам, причетним до переслідування колишніх високопосадовців і представників опозиції, проситиме у Європи Комітет опору диктатурі, який об'єднав демократичні партії. За словами першого заступника голови партії «Батьківщина» Олександра Турчинова, «блокування рахунків, обмеження пересування по цивілізованих країнах конкретних чиновників, прокурорів і суддів – це єдині речі, на які може відреагувати ця влада, тому що їм важко буде доїжджати до їхніх офшорних рахунків».

Суд знову відмовив Юрію Луценку у стаціонарному лікуванні і доручив звернути увагу на тяжкі хвороби підсудного керівництву СІЗО. Як аргументували у суді, подібне прохання мають ініціювати не адвокати, а адміністрація СІЗО.

II. Аналітична довідка

✓ Міжнародна політика

РЕЗОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ: КРИК У ПУСТЕЛІ?

27 жовтня Європейський парламент (ЄП) більшістю голосів ухвалив резолюцію щодо нинішньої ситуації в Україні. У цьому документі європейські депутати засудили винесення звинувачувального вироку экс-Прем'єр-міністру Юлії Тимошенко та утримання під вартою колишнього Міністра внутрішніх справ Юрія Луценка і піддали критиці інші прояви згортання демократичних набутків в Україні, однак у той же час привітали завершення технічної частини переговорів щодо угоди про зону вільної торгівлі та закликали Європейську комісію (ЄК) організувати зустріч із Президентом України до часу проведення саміту ЄС–Україна, який заплановано на грудень цього року. Представники і влади, і опозиції висловили своє задоволення цією резолюцією, хоча підстави для цього виглядають вельми сумнівними.

*Як можна оцінити резолюцію Європейського парламенту?
Чи вплине вона на переговорний процес між Україною і ЄС?*

Перемога чи поразка?

Нескладний аналіз тексту резолюції ЄП вказує на те, що вона є найбільш жорсткою з усіх, які було прийнято за період президентства Віктора Януковича. Перша з них була ухвалена 25 лютого 2010 року і вперше закріпила за Україною право претендувати на членство в Європейському Союзі (ЄС), друга стала реакцією європейських парламентарів на місцеві вибори в жовтні минулого року та носила помірковано критичний характер, у той час як третя відобразила стурбованість ЄС з приводу відкриття кримінальної справи проти Юлії Тимошенко. Градус критичності резолюції 27 жовтня є набагато вищим, адже її приймали вже після засудження Юлії Тимошенко до семи років позбавлення волі та скасування візиту Віктора Януковича до Брюсселя. Відповідно, питання

полягало лише в тому, наскільки жорсткою буде мова резолюції. Ухвалений документ засвідчив, що члени ЄП вирішили висловити своє ставлення до подій в Україні чітко й недвозначно. Зокрема, вони прямо засудили винесення звинувачувального вироку Юлії Тимошенко, назвавши його порушенням прав людини та зловживанням судовою системою з політичних мотивів. Так само чітко була висловлена позиція депутатів стосовно подальшої долі справи Тимошенко: закликавши судову владу в Україні розглянути апеляцію колишнього прем'єра справедливо й прозоро, вони водночас наполягли на тому, щоб їй було гарантовано право брати вільну участь у політичному житті країни. Аби у представників української влади не лишилося жодних сумнівів, члени ЄП

наголосили на тому, що збереження чинності вироку Тимошенко поставить від загрозу підписання й ратифікацію угоди про політичну асоціацію з ЄС. Більше того, в документі немає навіть гарантій її обов'язкового парафування до кінця року, адже це, на думку депутатів, потребує відновлення конструктивного діалогу обох сторін. Водночас саме з метою налагодження цього діалогу європейські парламентарі закликали Раду ЄС і ЄК організувати зустріч із Віктором Януковичем до часу проведення запланованого на грудень саміту ЄС – Україна. Саме цей пункт можна вважати найбільшим позитивом для України, адже він зберігає за нею шанс поновити переговори з ЄС і все ж таки довести їх до логічного завершення ще цього року. Про бажання ЄП допомогти в цьому Україні свідчить й інше положення

резолюції, в якому мова йде про те, що завершення технічної частини переговорів щодо угоди про зону вільної торгівлі може стати базисом для укладення угоди про асоціацію. Поза тим, інша «перемога» України, на якій наголошують представники української влади, виявилася пірровою: ЄП справді підтвердив право України на членство в ЄС, однак, на відміну від минулорічної резолюції, дав зрозуміти, що Україна ще не виконала всіх необхідних для цього вимог. Більше того, сподіватися на те, що цей пункт резолюції ЄП сприятиме включенню положення про перспективу членства в угоду про асоціацію, на чому останнім часом наполягає українська влада, наївно: така думка парламентарів носить суто політичний характер і не має на меті чинити будь-який вплив на офіційну позицію ЄС.

Сподівання без надії

Основний сигнал, посланий за допомогою резолюції ЄП, досить простий: Україна все ще має шанси парафувати угоду про асоціацію до кінця року, але для цього має діяти рішуче й відмовитися від ультимативного підходу до переговорів, до якого останнім часом почали вдаватися її представники. Важливо й те, що ця позиція стала відображенням думок усіх фракцій ЄП, а отже сподівання української влади на прихильне ставлення до її курсу з боку групи європейських соціалістів виявилися безпідставними. За великим рахунком, парламентська резолюція 27 жовтня стала ще одним елементом стратегії ЄС щодо стосунків з Україною, яка після

вироку Юлії Тимошенко стала носити відмінний характер: ЄС продовжує демонструвати свою готовність завершити переговори щодо угоди про асоціацію до кінця року, однак дає зрозуміти, що будь-який необачний крок українського керівництва загрожуватиме остаточно зірвати цей процес.

Утім, жодних сигналів щодо готовності прислухатися до зауважень ЄС українська влада поки не демонструє. Свідченням цього стала досить неадекватна реакція на резолюцію ЄП з боку українського керівництва. Передусім це стосується невинного оптимізму з приводу зафіксованої перспективи членства в ЄС: попри те, що це жодним чином не вплине на

зміст угоди про асоціацію, українське зовнішньополітичне відомство представляє цей пункт резолюції як безумовний успіх України. Однак найбільша проблема полягає в тому, що українська влада вкотре фактично проігнорувала критичну складову резолюції. На вимоги забезпечити справедливе судочинство у справах Юлії Тимошенко та інших представників колишньої влади не відреагував жоден високопоставлений

український чиновник, у тому числі й Віктор Янукович. Відповідно, не даючи навіть словесних обіцянок дослухатися до рекомендацій ЄП, українське керівництво, по суті, відмовляється йти на компроміс і відновлювати діалог із ЄС. У підсумку резолюція ЄП від 27 жовтня може стати черговим холостим пострілом ЄС, який не зможе вивести переговори щодо угоди про асоціацію з тупикової ситуації, в якій вони наразі перебувають.

Висновки

Таким чином, резолюція Європейського парламенту щодо України, ухвалена 27 жовтня, засвідчила сконсолідовану позицію його різних фракцій і ключових інститутів ЄС у цілому. У ній було зафіксовано жорстку критику звинувачувального вироку Юлії Тимошенко та інших проявів вибіркового правосуддя в Україні, а також поставлено долю підписання й ратифікації угоди про асоціацію в пряму залежність від здатності української влади забезпечити экс-прем'єру вільну участь у політичному житті країни. Єдиним відчутно позитивним сигналом для України став заклик депутатів до європейських чиновників організувати зустріч із Віктором Януковичем до часу проведення запланованого на грудень саміту ЄС–Україна. Водночас млява й невиправдано оптимістична реакція представників українського керівництва на цю резолюцію ставить під сумнів їх наміри врахувати рекомендації ЄП. За таких умов навіть для парафування угоди до кінця року однієї зустрічі українського Президента з представниками ЄС буде замало. Крім цього українська влада має забезпечити перегляд вироку Юлії Тимошенко і відмовитися від висування необґрунтованих вимог до ЄС на кшталт включення в угоду про асоціацію положення про європейську перспективу України.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики ДІФ:

Ірина Бекешкіна

Олексій Сидорчук

Юлія Ільчук

Марія Куц

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук

Інформаційно-аналітичний бюлетень «Україна у Фокусі» видається Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва в рамках проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з Міжнародного Розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні.

Щотижневий випуск бюлетеня став можливий завдяки щирій підтримці американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст випуску є винятковою відповідальністю «Демократичних ініціатив» та не обов'язково відображає точку зору USAID, Pact або уряду США. Забороняється відтворення та використання будь-якої частини цього бюлетеня у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб без відповідного посилання на оригінальне джерело.